

Спеціальність: “Право”

Шифр “Наука”

Наукова робота на тему:

**“Класифікація злочинів та впровадження кримінального проступку в КК
України”**

2017р

План роботи:

Вступ.....	3
1. Класифікація злочинів та її вдосконалення.....	4
2. Щодо доцільності впровадження кримінального проступку в законодавство України.....	10
Висновки.....	18
Список використаних джерел.....	20

Вступ

Для диференціації відповідальності та покарання за скоєний злочин КК України використовує поняття «класифікація». Слід зазначити, що у самому кодексі це поняття конкретно не визначене, хоча і застосовується у деяких його статтях (ст. 45-49 Кримінального кодексу України). У правовій теорії існує декілька критеріїв класифікації злочинів, однак, у зв'язку з розвитком кримінального права, останнім часом спостерігається тенденція індивідуалізації кримінальної відповідальності, тому призначення покарання залежно від тяжкості злочину є найпоширенішим. Наразі значна кількість країн Європи у своїх Кримінальних кодексах використовують саме цю класифікацію.

У науковій роботі ми з'ясували, що в діючому Кримінальному кодексі України (далі - КК України) існують недоліки, наявність яких ускладнює використання кримінального законодавства. Зокрема ці недоліки стосуються класифікації, ст.12 КК України (необхідність введення ще одного критерія класифікації - за видом та розміром покарання), наявності штрафу у групах тяжких та особливо тяжких злочинів як виду покарання, ч.4, 5 ст. 12 КК України, а також терміну розстрочки штрафу ч.4 ст. 53 КК України.

1. Класифікація злочинів

Класифікація злочинів становить собою надзвичайно важливий і навіть один із центральних елементів у системі заходів застосування норм кримінального законодавства, є його серцевиною [1, с. 82]. У теорії кримінального права та в законодавстві зазвичай виділяють декілька критеріїв, за якими класифікують злочини. Кожен із таких критеріїв займає певне місце у процедурі проведення диференціації та категоризації кримінальної відповідальності. Найбільш поширеною є класифікація за ступенем суспільної небезпеки, яка закріплена в ст. 12 КК України 2001 року. Критеріями цієї класифікації є ступінь суспільної небезпеки злочину і типова санкція [2, с. 120].

Категорії злочинів за ступенів тяжкості відповідно до статті 12 КК України 2001 р. поділяються на: злочини невеликої тяжкості, злочини середньої тяжкості, тяжкі злочини та особливо тяжкі злочини.

Так, відповідно до ч. 2 ст. 12 КК України злочином невеликої тяжкості є злочин, за який передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк не більше двох років, або інше, більш м'яке покарання, за винятком основного покарання у вигляді штрафів розмірі понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Аналізуючи об'єктивні і суб'єктивні ознаки таких злочинів, яким можна дати виключний перелік, потрібно зазначити матеріальний критерій ступеня їх тяжкості, а саме невелику суспільну небезпечність, її характер та ступінь. Найбільш вагомою ознакою, що характеризує суспільну небезпечність є об'єкт, тобто ті суспільні відносини, які були порушені злочином. Аналізуючи законодавчий перелік злочинів невеликої тяжкості у КК 2001 року, приходимо до висновку, що за загальним правилом об'єктами цих злочинів виступають суспільні відносини, що не є особливо важливими в системі тих, що охороняються кримінальним законом. Проте, в обмежених законом випадках, коли злочини невеликої тяжкості мають об'єктом суспільні відносини, що належать до найважливіших, то вони обов'язково пов'язані з наявністю передбачених законом особливо привілейованих ознак, які суттєво пом'якшують їх ступінь тяжкості. Також, для злочинів невеликої тяжкості відсутність тяжких наслідків – якість, яка органічно, внутрішньо

притаманна цим злочинам і виявляє значною мірою їх ступінь тяжкості та відмінність від інших категорії злочинів. Форма вини злочинів невеликої тяжкості буває як умисна так і необережна.

Злочином середньої тяжкості відповідно до ч. 3 ст. 12 КК України є злочин, за яким передбачено максимальне покарання у виді штрафу в розмірі не більше десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше п'яти років. Такі злочини мають свої власні індивідуальні об'єктивні та суб'єктивні ознаки. До об'єктивних ознак належить те, що вони посягають на об'єкти, які не належать до особливо важливих, проте, вчиняються при наявності суб'єктивних та об'єктивних ознак, що суттєво підвищують ступінь їх тяжкості. Це такі ознаки як рецидив, попередня змова групи осіб, повторність, суттєва шкода нанесена об'єкту, тощо. Друга група ознак визначається тим, що об'єкт на який посягають, становить значну цінність у системі відносин, охоронюваних кримінальним законом, однак, містять особливо привілейовані суб'єктивні і об'єктивні ознаки, що зменшують ступінь їх тяжкості. Характерним для таких злочинів є тільки наслідки, які проявляються у формі необережності [3].

Частина 4 статті 12 КК України тяжким злочином визнає злочин, за яким передбачено покарання у вигляді штрафу в розмірі не більше двадцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше десяти років. Переважна більшість таких злочинів сконструйована законом як кваліфіковані та особливо кваліфіковані склади. Тобто, основним критерієм віднесення злочинів до тяжких є кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Такими ознаками в більшості тяжких злочинів закон передбачає вчинення злочину щодо неповнолітнього, вчинення злочину службовою особою з використанням свого службового становища. Значну роль у визнанні злочинів тяжкими є спосіб їх вчинення, до них відносяться такі, що вчиняються загально небезпечним, насильницьким способом із застосуванням зброї та іншим, що свідчить про їх

підвищену ступінь тяжкості злочину. Умисел має вагоме значення для вирішення питання про певну тяжкість злочину. Тому, позитивним було б , передбачення в КК України як обов'язкової ознаки вчинення тяжкого злочину умисно.

Особливо тяжким визнається злочин, який за ч.5 статті 12 КК передбачено покарання у вигляді штрафу в розмірі понад двадцять п'ять тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, позбавлення волі на строк понад десять років або довічне позбавлення волі. Його специфіка – виключна висока ступінь суспільної небезпечності. Об'єктом цих злочинів виступають найважливіші суспільні відносини, що охороняються кримінальним правом. Цінність цих об'єктів визначається у Конституції України. Їм притаманні особливі кваліфікуючі об'єктивні та суб'єктивні ознаки, яку суттєво підвищують ступінь тяжкості основного складу злочину. Серйозне значення для характеристики особливо тяжких злочинів є їх суб'єктивна сторона, тобто, їх вина, мотив та мета. Майже всі ці злочини характеризуються умисною формою вину, а деякі – прямим умислом. Видається правильною позицією КК Росії, в якому передбачено, що особливо тяжкими є тільки умисні злочини [19].

Щодо законодавства України, двозначною проблемою є наявність штрафу за вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів.

Нині чинний КК України редагували безліч разів, але питання класифікації істотно змінилося тільки після набрання чинності Закону від 15 листопада 2011 р. № 4025-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності». До основного класифікуючого покарання у вигляді позбавлення волі було додано штраф, який тепер теж допомагає визначити ступінь тяжкості злочину. Слід зазначити, що під час класифікації беруться до уваги найсуворіший вид і максимальний розмір покарання, що є формальним її критерієм. Формальний критерій, в свою чергу, характеризується типовістю, за

допомогою нього відображається тяжкість того чи іншого злочину. Зважаючи на це, ми вважаємо недоцільним використовувати штраф при класифікації тяжких і особливо тяжких злочинів. Зазначені злочини мають підвищений ступінь суспільної небезпечності, тому не повинні допускати застосування штрафу, як основного виду покарання, оскільки він є найменш суворим і може бути призначений лише за злочини невеликої або середньої тяжкості, як альтернативний іншим видам основних покарань. Відносно ж тяжких та особливо тяжких злочинів штраф може бути лише додатковим видом покарання, що призначається поряд з таким основним видом як позбавлення волі [4, с. 424].

ч. №	Категорія:	КК України 2001 р. у початковій редакції:	КК 2001 р. зі змінами 2011 р. (нині чинний):
2	Злочин невеликої тяжкості	Позбавлення волі на строк не більше двох років, або інше, більш м'яке покарання.	Позбавлення волі на строк не більше двох років, або інше, більш м'яке покарання, за винятком основного покарання у вигляді штрафів розмірі понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.
3	Злочин середньої тяжкості	Позбавлення волі на строк не більше п'яти років.	Штраф в розмірі не більше десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше п'яти років.
4	Тяжкий злочин	Позбавлення волі на строк не більше десяти років.	Штраф в розмірі не більше двадцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше десяти років.
5	Особливо тяжкий злочин	Позбавлення волі на строк понад десять років або довічне позбавлення волі.	Штраф в розмірі понад двадцять п'ять тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, позбавлення волі на строк понад десять років або довічне позбавлення волі.

6			Ступінь тяжкості злочину, за вчинення якого передбачене одночасно основне покарання у виді штрафу та позбавлення волі, визначається виходячи зі строку покарання у виді позбавлення волі, передбаченого за відповідний злочин.
---	--	--	--

Порівняльна таблиця ст. 12 Кримінального кодексу України у двох редакціях.

Відповідно до ст. 51 КК України штраф є найм'якшим, першим із 12 видів покарань, і трохи недоречно прирівнювати його, в контексті ст. 12, до позбавлення волі на певний строк, яке є майже найтяжчим (11 з 12). Відповідно до ст. 3 Конституції України: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави» [5, с. 141]. Постає питання щодо доцільності використання штрафу як санкції при вчиненні особою, наприклад, умисного вбивства, якщо це злочин посягає на «найвищу цінність».

Також, аналізуючи структуру ст. 12 КК, ми дійшли висновку, що ч. 2, 3, 4, 5 містять класифікацію не лише за ступенем тяжкості, а й за видом і розміром покарань (відповідна закономірність присутня в кожному з цих пунктів). Ми вважаємо потрібним зафіксувати це у ч. 1 статті, як ще один критерій класифікації. Такої думки притримується В. Тігічко, він пропонує частину першу статті 12 КК України сформулювати таким чином: «Залежно від ступеня тяжкості, виду та розміру покарання злочини поділяються на злочини невеликої тяжкості, середньої тяжкості, тяжкі та особливо тяжкі» [6, с. 157]. У групах тяжких та особливо тяжких злочинів (ч. 4, 5 ст. 12 КК України) штраф не повинен бути критерієм класифікації злочинів. Можна підтримати штраф як критерій класифікації у злочинах середньої тяжкості (ч. 3 ст. 12) у зв'язку зі збільшенням максимального розміру штрафу (ч. 2 ст. 52 КК України).

За визначенням ст. 53 КК України штрафом є грошове стягнення, що накладається судом у випадках і розмірі, встановлених в Особливій частині Кодексу, з урахуванням положень частини другої цієї статті. У частині другій

сказано, що штраф встановлюється в межах від тридцяти до п'ятдесяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, (це становить від 510 до 850000 грн, якщо брати за один неоподаткований мінімум доходів громадян (далі – нмдг) 17 грн). Натомість ч. 4 цієї ж статті говорить, що з урахуванням майнового стану особи суд може призначити штраф із розстрочкою виплати певними частинами строком до одного року. [7, с. 131]. Визріває питання щодо спроможності звичайного громадянина за один рік виплатити суму, яка дорівнює максимуму покарання, тобто 850000 грн. За даними Мінфіну середня заробітна плата по Україні у вересні 2017 року становить 7351 грн [8]. Якщо помножити цю суму на 12 місяців, то отримаємо всього 88212 грн, які потенційний платник штрафу може заробити за рік (без урахування витрат, необхідних для існування та забезпечення родини). Можна зробити очевидний висновок: один рік - досить малий термін розстрочки для виплати штрафу. Ми пропонуємо збільшити цей термін хоча б до п'яти років, за які правопорушник має більше можливостей зробити всі виплати для погашення суми штрафу.

Слід зазначити, що ст. 53 КК України була змінена Законом від 15 листопада 2011 р. № 4025-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності». У початковій редакції КК України штраф становив від тридцяти до тисячі нмдг, що становить від 510 до 17000 грн (зараз максимальний розмір покарання у вигляді штрафу у 50 разів більший). Ми вважаємо недоцільним змінення ч. 2 цієї статті без зміни ч. 4, бо логічним було збільшити строк розстрочки пропорційно до збільшення розміру штрафу до 5 років.

2. Впровадження кримінального проступку в законодавство України

Висловлювання щодо різних аспектів кримінального проступку містяться в роботах учених радянського періоду розвитку кримінального законодавства [9], але до цього питання знову і знову повертаються учені, які висвітлюють старі й нові проблеми, пов'язані з цим правовим поняттям.

Багато вчених дискутують з приводу виділення кримінального проступку за тяжкістю як самостійної категорії. М.С. Таганцев писав, що категорії злочину та кримінального проступку не протиставлялися одна одній, оскільки закон не дає їм зазначення суворо визначених термінів, а нерідко застосовує однаково для визначення будь-якого роду злочинних діянь [10]. Проте це уложення функціонувало більше ста років тому, а зараз закон більш детально окреслив визначення цих понять. Історія становлення інституту кримінального проступку, показує, що поділ кримінально караних діянь на злочини та проступки був відомий законодавству Російської імперії ще з часу прийняття у 1845 р. Уложення про покарання кримінальні та виправні. У радянську добу розвитку кримінального законодавства України (на Слобожанщині) поняття «кримінальний проступок» використовувалось у ст. 9 Основ кримінального законодавства СРСР та союзних республік як рівнозначне злочинам невеликої тяжкості. Ці висновки зробили В. І. Борисов, В. І. Тютюгін, та Л. М. Демидова у своїй статті, де розглядали концептуальні засади запровадження кримінального проступку в національне законодавство України. Це питання неодноразово порушувалося в науковій літературі та було предметом широкого обговорення юридичної громадськості. На сучасному етапі воно є досить актуальним, бо чинний Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК) нормативно закріпив положення про кримінальні проступки. Це вказано у п. 7 ч. 1 ст. 3 КПК, де закон України про кримінальну відповідальність включає до себе «законодавчі акти України, які встановлюють кримінальну відповідальність», тобто «Кримінальний кодекс України та закон України про кримінальні проступки». Надалі, норми глави 25 КПК визначені

особливості досудового розслідування кримінальних проступків, а також статтями 299–302 передбачається спрощене провадження в суді першої інстанції, а Прикінцеві положення цього КПК вказують на необхідність прийняття Закону України про кримінальні проступки. Разом із тим до цього часу проблема запровадження кримінального проступку до національної правової системи в нашій державі не вирішувалась і, більше того, на державному рівні відсутня єдність поглядів щодо концептуальних засад прийняття відповідного законодавчого рішення. Відповідно до КПК кримінальний проступок нарівні зі злочином є різновидом кримінального правопорушення, хоча самого визначення поняття «кримінальний проступок» цей нормативно-правовий акт не містить та й не має містити. Концепція запровадження кримінального проступку до національного законодавства України, на думку авторів, має охоплювати і завдання, яке вона виконує. До цього відноситься створення науково обґрунтованої методологічної основи, також визначення змісту та напрямів запровадження кримінального проступку в законодавство України.

Необхідним є визнати кримінальними проступками переважну більшість злочинів невеликої тяжкості й деякі злочини середньої тяжкості та передбачити за їх вчинення лише такі види покарань, що не пов'язані з позбавленням волі. По-друге, це питання удосконалення кримінального процесуального законодавства України у зв'язку із запровадженням кримінального проступку. Пропонується вилучити з п. 7 ч. 1 ст. 3 КПК положення щодо закону України про кримінальні проступки, вказавши, що джерелом кримінального законодавства є лише КК України. Крім того, доцільно встановити, що судове провадження стосовно кримінальних проступків має здійснюватися за спрощеною процедурою спеціально виділеними для цього суддями місцевих судів, які в подальшому можуть скласти інститут мирових суддів [11, с. 140].

Можна зробити висновок, що інститут кримінального проступку існував самостійно поряд із злочином у кримінальному законодавстві на території України у різні часи. Однак зараз КК України чи КПК України не містить визначення поняття «кримінальний проступок» взагалі. Існує багато думок щодо

запровадження та закріплення в кримінальному законодавстві України інституту кримінального проступку як один із шляхів реформування кримінального законодавства. Такі погляди спираються на прагнення України наблизитись до міжнародних стандартів, оскільки в таких країнах як Великобританія, Бельгія, США, ФРН, Італія, Голландія, Швейцарія та ін. існує поділ злочинів та проступків на два окремі інститути [12; 20; 21]. Отже, автори пропонують запровадити та закріпити на законодавчому рівні інститут кримінального проступку, визначивши, що кримінальним проступком є злочини невеликої тяжкості та деякі злочини середньої тяжкості з передбаченням такого покарання, яке б не мало на меті позбавлення волі. На нашу думку, така позиція є неправильною, і ми наполягаємо на тому, щоб інститут кримінальних проступків не був законодавчо закріплений.

Аналіз позицій багатьох науковців доводить існування протилежних точок зору, деякі виступають за виокремлення кримінального проступку у законодавстві, інші – проти. Причому, ті хто за по-різному розуміють шляхи виокремлення такого поняття у кримінальному праві: перші підкреслюють особливу природу кримінального проступку й виступають із пропозицією виключити їх із кола злочинів, вважаючи їх менш суспільно небезпечними, ніж злочини; другі пропонують тлумачення кримінального проступку з ширшим змістом як симбіоз адміністративних правопорушень та декриміналізованих злочинів невеликої тяжкості; треті доводять необхідність запровадження інституту кримінального проступку з визначенням його соціальної природи як злочину. Існує думка, що проступок є проміжним між злочином та іншими правопорушеннями. Так, Н.Ф. Кузнецова у праці «Преступление и преступность» висловлювала точку зору, що ці діяння, залишаючись в цілому злочинами, разом з тим, носять як би напівзлочинний характер, близькі до анти суспільних проступків – аморальних, дисциплінарних, адміністративних [13, с. 95]. Деякі автори вважають за необхідне створити самостійний кодекс кримінальних проступків з Загальною та Особливою частинами (ідею такого

кодексу висловив І. В. Курляндський, під керівництвом якого був створений Кодекс кримінальних проступків).

Одним із противників введення в кримінальне законодавство інституту кримінального проступку є Г.С. Крайник, який вважає, що додаткова криміналізація адміністративних правопорушень є зайвою, бо це може негативно вплинути на стан корупції в Україні (адже багато громадян прагнуть уникнути вироку за кримінальний проступок шляхом надання неправомірної вигоди). Введення в законодавство України поняття «кримінальний проступок» є незручним у використанні, бо актів, які мають регулювати цю сферу буде вже три (Кодекс України про адміністративні правопорушення, Кримінальний Кодекс України та Закон України про кримінальні проступки). Також, поняття «кримінальний проступок» не є передбаченим Конституцією України, натомість поняття «злочин» вживається досить часто. Ще одним аргументом проти введення в кримінальне законодавство інституту кримінального проступку є те, що Венеціанська Комісія, яка розглядала проект КК, не зазначила відсутність кримінальних проступків як його недолік, тобто КК і Кримінальний процесуальний кодекс України без наявності кримінальних проступків відповідають європейським стандартам та недоцільним та негуманним є засудження обвинувальними вироками судів громадян України. Недоцільною є явна невідповідність між задекларованим у Концепції реформування кримінальної юстиції України та правоохоронних органів прагнення реформування у напрямі захисту прав і свобод людини відповідно до вимог міжнародних правових актів та реаліями сьогодення (прийняття та введення в дію цих положень КПК України щодо кримінальних проступків ще більше обмежить права і свободи громадян України [14, с. 736].

І тому, ми погоджуємося з думкою Г. С. Крайника, який у своїх працях зазначає, що недоцільно вводити інститут кримінальних проступків у кримінальне законодавство України. На нашу думку, потрібно прийняти Кодекс України про адміністративні правопорушення у новій редакції, де і залишився би інститут адміністративних проступків, замість інституту кримінальних

проступків у КК України та КПК України. Також, на нашу думку, всі злочинні діяння, які передбачені кримінальним кодексом України, повинні знаходитись в межах загального поняття злочину. Ми вважаємо недоцільним створення окремого Кодексу кримінальних проступків через незручність у використанні, бо зараз це поняття відносить до сфери розмежування кримінального та адміністративного права, тобто при класифікації використовується мінімум два нормативно-правових акти.

Таким чином, виникнуть суттєві складнощі на практиці, тому що одночасно існуватимуть три нормативні акти, що часто конкуруватимуть між собою: КК, КУпАП, Закон про кримінальні проступки, а на даний момент їх два. Більш того, недоцільною є явна невідповідність між задекларованим у Концепції реформування кримінальної юстиції України та правоохоронних органів прагнення реформування у напрямі захисту прав і свобод людини відповідно до вимог міжнародних правових актів та реаліями сьогодення, Окрім цього, поняття «кримінальний проступок» не передбачене у Конституції України, натомість поняття «злочин» вживається досить часто. Підсумовуючи, відсутня практична потреба та міжгалузеві теоретичні дослідження, що дозволяють впровадити інститут кримінальних проступків у чинне законодавство України. Доцільним є внесення окремих змін до розділу XIII Загальної частини КК України «Судимість», де закріпити положення про відсутність судимості за злочини невеликої тяжкості. Існує потреба прийняти Кодекс України про адміністративні правопорушення у новій редакції, де залишити інститут адміністративних проступків. Впливаючи із зазначених аргументів щодо недоцільності впровадження інституту кримінальних проступків до КК України, ми повністю його підтримуємо та наголошуємо на тому, що це буде зайвою криміналізацією діянь, які по своїй є лише суті адміністративними проступками та повинні залишатися ними.

Зарубіжне законодавство має подібні риси виникнення та виокремлення проступків серед злочинних діянь. Спільним для них є те, що абсолютно всі

проступки виникли з кримінального права. Кримінальним кодексом таких державам встановлено, що за вчинення проступків настає юридична відповідальність, це стосується як фізичних так і юридичних осіб. Видом такої відповідальності є штраф.

У кримінальному праві Франції основним матеріальним критерієм диференціації злочинних діянь слугує тяжкість діяння. Вони поділяються на три групи залежно від ступеня тяжкості: злочини, проступки та порушення, які були законодавчо закріплені ще КК Франції 1810 року. Аналізуючи кримінальне законодавство Франції, можна зазначити, що там немає чіткого технічного поділу злочинних діянь за книгами, главами та розділами, лише одна ознака визначає вид злочинних діянь, це – тяжкість діяння. Тобто, у кримінальному праві Франції проступком визнано вчинене діяння, як умисно, так і з необережності, на відміну від злочинів, учинених лише умисно. На градації злочинних діянь позначається тяжкість діяння та санкція. До того ж, відповідні ознаки впливають на підсудність [15, с. 279].

КК Федеративної Республіки Німеччини злочинні діяння поділяє на злочини та проступки. У кримінальному законодавстві ФРН злочинні діяння детермінуються відповідно до санкції, застосованої за їх учинення. Цікавим є те, що замах на злочин карається завжди, а на проступок – лише в випадках, передбачених законом. До проступків застосовуються покарання у вигляді позбавлення волі строком від одного року та менше або штрафу. При цьому в основу такого поділу також покладена чисто формальна ознака — мінімальний розмір покарання, що може бути призначений за їх вчинення. Злочинами є протиправні діяння, за вчинення яких як мінімальне покарання передбачено покарання у виді позбавлення волі на термін від одного року і більше, а проступками є протиправні діяння, за вчинення яких мінімальним покаранням є позбавлення волі на коротший термін або грошовий штраф [16, с. 524].

Кримінальне законодавство Італії також використовує формальну ознаку поділу злочинного діяння на злочин та проступок, нею виступає вид покарання, яке передбачено за його вчинення. Згідно з ст. 17 КК Італії до злочинів

відносяться діяння, за які можуть бути призначені довічне позбавлення волі, строкове позбавлення волі і штраф у розмірі від 10 тисяч лір до 10 мільйонів лір, а проступками є діяння, що караються арештом або грошовим стягненням в розмірі від 4 тисяч лір до 2 мільйонів лір [17, с. 267]. М. І. Хавронюк також зауважує, що за вчинення проступку також можуть бути призначені такі покарання, як арешт на строк від 5 днів до 3 років, штраф за проступки, призупинення певних прав та обнародування вироку про засудження, що видно з тексту закону, штраф і грошове стягнення розрізняються тільки розміром [18, с. 179]. Суворість покарання за злочини свідчить і про їх більшу тяжкість в порівнянні з проступками.

Своєрідний спектр злочинних діянь наявний також і у Великобританії. В англійському праві не існує поняття «злочин» у традиційному тлумаченні, він виражається як шкода, яка спричинена діяннями до держави та суспільним інтересам. Проте, важливим є поділ на злочини за загальним правом. Відносно злочинів загального права формується судова практика, оскільки остаточної дефініції злочину в законі не передбачено. Водночас покарання за загальним правом може передбачатися кримінальним законом, а може й ні. Найбільш придатною з технічної точки зору на сьогодні вважають класифікацію за процесуальним порядком, що протиставляє злочини, переслідувані за обвинувальним актом, злочинам, які не підлягають переслідуванню за обвинувальним актом (злочини, переслідувані в порядку спрощеного провадження). Серед інших підстав цієї класифікації – тяжкість злочину.

Досить важливою є також класифікація злочинів, що передбачає їх розподіл на арештні та неарештні. Арештні – це ті, що тягнуть за собою покарання у вигляді позбавлення волі на строк більше п'яти років. Що до них, то там встановлено особливі правила арешту (наприклад, обмеження на звільнення заарештованого під заставу та ін.). А всі інші, що виходять за такий критерій вважаються неарештними. Однак, Кримінальне право Великобританії кримінальний проступок як окремий вид злочинного діяння не розглядає, і замість цього у кримінальному законодавстві Великобританії міститься декілька

видів класифікації злочинів: за об'єктом посягання та за алфавітним порядком і за ступенем небезпеки діяння.

Сучасну правову систему України, зокрема кримінальне право як галузь права було засновано на юридичних поняттях і принципах, притаманних романо-германському типу правової системи, що і пояснює схожість основних принципів регулювання держави з континентальною сім'єю та можливість впровадження кримінального проступку за прикладом держав романо-германського типу.

Таким чином, підсумовуючи досвід зарубіжних країн у сфері застосування інституту кримінального проступку, можна зазначити, що проступок є різновидом злочинних діянь, поняття якого активно застосовується у практиці кримінального законодавства, проте там немає адміністративного законодавства як в Україні.

Висновки

Таким чином, можна підсумувати, що в діючому КК України існують недоліки, наявність яких ускладнює використання кримінального законодавства.

Так, у ч. 1 ст. 12 КК України ми вважаємо доцільним як ще один критерій класифікації, поряд зі «ступенем тяжкості», встановити критерій «за видом і розміром покарань», що цілком виправдано. У частинах 2, 3, 4, 5 цієї ж статті вже присутній запропонований нами критерій, проте в частині 1 ст. 12 КК України він не зазначений.

Також ми дійшли висновку, що у групах тяжких та особливо тяжких злочинів (ч. 4, 5 ст. 12 КК України) штраф не повинен бути критерієм класифікації злочинів, оскільки у ст. 51 КК України штраф розміщено як найменш суворий вид покарання. Разом її тим, збільшення максимальної межі штрафу у ч. 2 ст. 53 КК України від 1000 нмдг до 50000 нмдг, на наш погляд, дозволяє визначати злочини середньої тяжкості (ч. 3 ст. 12) такими, за які передбачено штраф. На нашу думку, потрібно збільшити термін розстрочки на виплату особою, що вчинила злочин, штрафу від одного року до п'яти років задля забезпечення реальної можливості цієї виплати (тобто внести відповідні зміни у ст. 53 КК України).

Статтю 12 КК України пропонуємо викласти в такій редакції:

1. Залежно від ступеня тяжкості, виду і розміру покарань злочини поділяються на злочини невеликої тяжкості, середньої тяжкості, тяжкі та особливо тяжкі.

2. Злочином невеликої тяжкості є злочин, за який передбачене позбавлення волі на строк не більше двох років, або інше, більш м'яке покарання.

3. Злочином середньої тяжкості є злочин, за який передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше п'яти років.

4. Тяжким злочином є злочин, за який передбачене основне покарання у виді позбавлення волі на строк не більше десяти років.

5. Особливо тяжким злочином є умисний злочин, за який передбачене позбавлення волі на строк понад десять років або довічного позбавлення волі.

Також введення в законодавство України поняття «кримінальний проступок», ми вважаємо, що це незручно у використанні, бо з введенням Кодексу кримінальних проступків актів, що регулюють законодавство у цій сфері, буде вже три (Кодекс України про адміністративні правопорушення, Кримінальний кодекс України та Закон України про кримінальні проступки), і це не відповідає Конституції України. Тому ми пропонуємо згадки про кримінальний проступок прибрати зі статті 3 та інших статей КПК.

Список літератури:

1. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової класифікації: навч. посіб. / В. О. Навроцький. - 2-ге вид. - К. : Юрінком Інтер, 2009. – 512с.
2. Кривоченко Л. М. Класифікація злочинів за ступенем тяжкості у Кримінальному кодексі України: монографія / Л. М. Кривоченко. – К. : Юрінком Інтер, 2010 – 120 с.
3. Кривоченко Л. Н. Классификация преступлений. / Л. М. Кривоченко. – Х. : Издательство при Харьковском государственном университете издательского объединения «Вища школа», 1983. 128 с.
4. Кримінальний проступок у доктрині та законодавстві: монографія / За заг. ред. В. О. Тулякова. – Одеса : Юридична література, 2012. – 424 с.
5. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
6. Тітічко В. В. Перспектива зміни класифікації злочинів в Україні / В. В. Тітічко // «DeLegeFerenda!» - Вип. 3. – 181с. – С. 155-159.
7. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верхов. Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст. 131.
8. Минфин: Средняя зарплата по Украине. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу:<http://index.minfin.com.ua/index/average/>
9. Загородников Н. И. Совершенствование советского уголовного законодательства об охране общественного порядка / Н. И. Загородников // Труды Московской высшей школы милиции МВО СССР. – 1978. - Вып. 3. – С. 92; Вопросы общего учения о наказании в период развернутого строительства коммунизма : тез. докл. на науч. конф. // Советское государство и право в период развернутого строительства коммунизма. - Л., 1961. – С. 77,789.
10. Уложение о наказаниях уголовных и исправительных 1885г. Комментарий Н.С. Таганцева – СПб, 1856.

11. В. І. Борисов, В. І. Тютюгін, Л. М. Демидова Кримінальний проступок: концептуальні засади запровадження до національного законодавства Вісник Асоціації кримінального права України, 2016, № 2(7) - ст. 129-142
12. Уголовное право зарубежных государств. Общая часть / под ред. И. Д. Козочкина. – М. : Институт международного права и экономики им. А. С. Грибоедова, 2001. – С. 384
13. Кузнєцова Н.Ф. Преступление и преступность / Н.Ф. Кузнєцова .: Изд во Моск, ун-та, 1969. – с.95.
14. Крайник Г.С. Щодо недоцільності введення інституту кримінальних проступків до Кримінального кодексу України / Г. С. Крайник // Правова доктрина - основа формування правової системи держави : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 20-річчю НАПрН України та обговоренню п'ятитом. моногр. «Правова доктрина України», Харків, 20-21 листоп. 2013 р. / Нац. акад. прав. наук України. - Харків, 2013. - С.735 - 737. // http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/7243/1/Kraynik_735.pdf
15. Федотова Г. В. Правове регулювання інституту кримінального проступку у Франції, Німеччині та Великобританії / Г. В. Федотова // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ, № 4 (97), 2015. – С. 275–279.
16. Уголовный кодекс Федеративной Республики Германия / Науч. ред. и пер. Д. А. Шестакова, Г. Г. Йешек. — СПб. : Юридический центр Пресс, 2003. — 524 с.
17. Уголовный кодекс Италии / Науч. ред. и предисл. Р. М. Асланова; Пер. с итал. Е. Р. Шубиной. — СПб.: Юридический центр Пресс, 2005. —267 с.
18. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації: монографія. — К.: Юрисконсульт, 2006. — 1048 с.
19. Уголовный кодекс Российской Федерации от 13.06.1996 N 63-ФЗ

20. Борисов В. І. До питання запровадження у законодавство України відповідальності за кримінальні проступки / В. І. Борисов // Кримінальний кодекс України: 10 років очікувань : тези доповідей та повідомлень учасників Міжнар. симпозіуму, 23-24 вересня 2011 р., м. Львів. – Львів : Львівськ. держ. ун-т внутр. справ, 2011. – С. 104, 105;
21. Борисов В. І. Кримінальний проступок: пошук альтернатив в умовах децентралізації влади / В. І. Борисов // Кримінальна юстиція в Україні: виклики та перспективи в світлі конституційної реформи : збірка тез першого Львівського форуму з кримінальної юстиції, 18-19 вересня 2015 р., м. Львів. Т. І. Созанський. – Київ : ВАІТЕ, 2015. С. 52.
22. Грекова О. О., Зозуля А. О. Проблема класифікації злочинів у Кримінальному кодексі України /Грекова О. О., Зозуля А. О. // Молодий вчений №17 (51) 2017. - С. 851-855